

דויד הכהן, שהיה קרובי משפחה של רבים ממנהיגי הישוב, היה אישיות ייחודית גם בזכות עצמו.

דויד הכהן לא נמנה מעולם עם יורה הראשונה של מנהיגי הישוב. זנועה הציונית. כאשר אסרו אותו ימים, יחד עם מנהיגי הישוב, שבת השחרה, הם החמיאו לו.

אבל הכהן, קרובי משפחה של כמה מראשי הישוב, היה תמיד דמות ייחודית וסגנונית, בלב ליבו של המיסד.

עיוניים סיניי. יתכן כי תרומתו העיקרית להיסטוריה של המדינה היתה דווקא באזהרתו מפני מחדל היסטורי.

זה היה בשנות ה-50, כאשר כיהן הכהן כציר ישראל בכורמה. ביושבו שם נפקחו עיניו כלפי העולם החדש של סוף המאה ה-20: עלייתה המהירה של אסיה המזרחית.

הכהן הבין את החשיבות העצומה של סין הקומוניסטית, כגורם מדיני עצמאי בעולם, בשעה שישאל היתה קשורה עדיין עם שרידיה של סין "הלאומית", שנמלטו לאי טיוואן.

הוא ביקר בסין, נפגש עם אחד מגדולי מנהיגיה, צ'ו אדליי, והציע לממשלה בירושלים לקשור קשרים דיפלומטיים עם סין.

כאות הימים היתה סין "הארומה" אויבתה בנפש של ארצות הברית. הטראומה של "אובדן סין" הרעילה את השמה האמריקאית, העלתה את התופעה של ג'ו מקיארתי והפכה את המלחמה בסין לאחד מעיקרי המדיניות האמריקאית.

סין הקומוניסטית היתה מבודדת, וחיפשה ירידים בכל העולם. היתה זאת הזרמתה לבריטניה ישראל להיכנס בשער הראשי לאסיה.

"דור הנפילים". אולם ירושלים רעדו מפחד. שריהוטן משה רגז, גיסו של הכהן, חשב להרגיז את האמריקאים, דויד בן גוריון אמנם נהג, לאחר מכן, לדבר על חשיבותה של סין — אבל אז כבר היה זה מאוחר מדי. סין התקשרה בינתיים עם גאול עבר אל-נאצרי. אחרי שנרחתה עלידי ישראל, הימרה על הקלף הערבי.

כאשר נפטר הכהן השבוע, היו מעשים ומחדלים אלה שייכים לנחלת העבר. בישראל של 1984 היה הכהן אנאכרוניזם. הוא היה שייך לדרור המייסדים, הנאים בעיני הננסים של 1984 כ"דרור הנפילים".

מיניסטריון האמת

איך לזייף את ההיסטוריה מבוח צו ממשלתי כבניין הכנסת לוחמים 120 נבחרים על כמות מוגבלת של רקות בטלוויזיה וברדיו ועל מיספר מוגבל של כותרות בעיתונות. הרבר יוצר תחרות פרועה, כשכל ח"כ מנסה לגבור על חבריו בהמצאת נושאים יוצאירופן.

יתכן שח"כ משה קצב הגיע השבוע לירי שיא. קצב, איש חרות, נחשב דווקא כח"כ רציני יחסית, והוא מקובל על חבריו במישכן הכנסת. השבוע הגיש בתרועה רבה הצעה, העלולה לערער את שמו הטוב כאיש רציני.

הצעת קצב: לבקש את מנחם בגין להוסיף במאוחר את חתימתו על מגילת העצמאות.

בגין התנגד. עצם הרעיון לזייף מיסמך היסטורי, עלידי הוספת חתימה, הוא כמעט מיפלצתי. נודף מכך ריח חזק של "מיניסטריון האמת" — המוסד שהומצא על-ידי ג'ורג' אורוול בספרו, 1984. אותו מיניסטריון היה גנוז מיסמכים היסטוריים וממציא

(המשך בעמוד 16)

"ניו יורק טיימס" מגלה: בגין ושרון פלשו ללבנון כדי לסכל הסכם בין האמריקאים ואש"ף למען השלום

התאריך הגדול

האמריקאים לגבי ההכרה בישראל, תוך התחייבות בעיקר בותיה מראש מצידם לסתוח במשאומתן עם אש"ף.

הריונים האינטנסיביים הגיעו באביב 1982 לירי סיכום חיובי. האמריקאים הסכימו להזמין שני אישים ככירים מטעם אש"ף לארצות הברית, ואילו ערפאת הודיע כי אש"ף מוכן למסור באמצע חודש יוני את ההצהרה המבוקשת.

זאת היתה צריכה להיות פריצת דרך היסטורית לקראת השלום.

ימים מעטים לפני התאריך שנקבע פתחה ממשלת ישראל בפלישה ללבנון, כשמטרתה העיקרית היא "השמדת תשתית אש"ף".

לדעת העיתון האמריקאי, סביר להניח כי התאריך לא היה מיקרי: לממשלת ישראל נודע על ההסכם האמריקאי-פלסטיני המתקרב, והיא החליטה לסכל

היה זה סיכום של מסע ארוך של ראשי האקדמיה במרחב, שבמהלכו ריאיינו מאות אישים משני הצדדים. בין השאר נפגשו הגנרל ההודי ועוזריו גם עם עורך העולם הזה.

מסקנתו של מרוז: לא יתכן שלום במרחב בלי פיתרון הבעיה הפלסטינית על-ידי הקמת מדינה פלסטינית בגדה ובצפונה, בצורה זו או אחרת. לשם כך דרושה פעולה מצד

ב חודש מאי, 1981, נערך כינוס עיוני כטירת דיצ'לי ליד אוקספורד באנגליה. ישיבותיה לא צולמו, ותוכנה לא פורסם. זה היה אחד מתנאי ההתכנסות.

ככינוס השתתפו דיפלומטים, מדענים והוגי דעות מארצות רבות, שהיה להם בצורה זו או אחרת קשר לנושא המרכזי: השלום הישראלי-פלסטיני.

סקופ תוניסיה, הוכנה הצהרה היסטורית על הכרת אש"ף בישראל. אלכסנדר הייג היה שותף לכן. המועד נקבע ל-14 ביוני האם פדצה מ'לחמת לבנון שבוע לפני כן ביגלל יוזמה זו? התאריך הגדול

הכותרת ב"העולם הזה" 21.7.82 יוזמה מקבילה

ארתור מראש עלידי מיבצע צבאי. אלכסנדר הייג עצמו אישר השבוע את נכונות הסיפור. ואילו דובר מטעם הנשיא טען שרונלד רגן לא ירע על כך דבר.

כ יוצא ברגע האחרון וראי "העולם הזה" בעלי זיכרון לא היו מופתעים מסיפור זה. לגביהם, לא היה זה סקופ, אלא אך השלמה למידע שכבר היה מצוי בידיהם מזמן.

ארצות הברית. השאלה היתה כיצד להביא להתערבות אמריקאית כזאת. על כך דובר הרבה בישיבות כינוס דיצ'לי, לא רק בישיבות הרישמיות, שנמשכו כמה ימים, אלא גם — ובעיקר — בשיחות פרטיות בטרקלינים האלגנטיים, בעיקר בין מרוז, סרטאווי ואבנרי.

יתכן שבצורה זו החל הסיפור, שהפך השבוע סקופ של "ניו יורק טיימס".

התאריך: יוני 1982

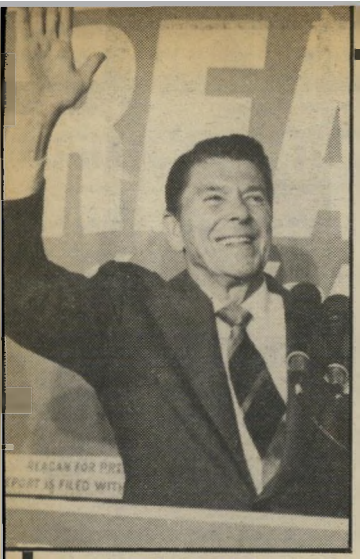
ה עיתון האמריקאי פירסם בהבלטה רבה מאוד דבר שנראה לו כגילוי סנסציוני ביותר. ואלה פרטיו: באוגוסט 1981 פתח מרוז לפי בקשת אש"ף ביוזמה בלתי-רישמית, שנועדה להכשיר את הקרקע למשא ומתן אמריקאי-פלסטיני. בהתאם להבטחה רשמית שנתנו האמריקאים לישראל, היו האמריקאים מנועים מלהיכנס למשאומתן רישמי, אלא אחרי הכרת אש"ף ביכות-קיומה של ישראל.

במשך עשרה חודשים טס מרוז הלך וחוזר בין וושינגטון ובירות, כשהוא מקיים מגעים עם שריהוטן אלכסנדר הייג ועם סגנו ניקולאס ואליוטיס (כיום שגריר ארצות הברית בקאהיר). הייג הודיע לו שהוא פועל על דעת הנשיא רונלד רגן. בצד השני של הקו קיים מרוז מגעים עם יאסר ערפאת, שעזימו בילה יותר מ-400 שעות בשיחות אינטנסיביות. אחד האישים שהיו מעורבים במערכה זו היה סונדרס, שגם הוא לא מילא אז תפקיד רישמי.

המטרה היתה למצוא נוסח מדויק של הצהרה מטעם אש"ף, אשר תספק את הדרישה שבראשה עמד הגנרל ההודי אינאר ג'יט ריחיה — מי שהיה מפקד כוחות האו"ם כסיני, שסולקו בחיפזון ערב מילחמת ששת-הימים. זמן-מה לפני כן, פירסם מרוז ספר בשם מעבר לביטחון — תפיסות פרטיות בקרב ערבים וישראלים.

אנשי אש"ף סרטאווי וערפאת אור ירוק

הנשיא רגן האם ידע?

הסכם אמריקאי-פלסטיני, שית' בסם על הכרת אש"ף בישראל. ערפאת וסרטאווי טענו כי המועצה הלאומית הפלסטינית כבר אישרה למעשה את ההכרה בישראל, כאשר קיבלה בכרחה את תוכניתו של ליאונרד ברונניי. הזוכירה בפירוש את זכותה של ישראל להתקיים בניטחון, לצד ההכרה בזכות העם הפלסטיני למדינה משלו. הבעיה היתה לנסח מיסמך רישמי, שיתקבל מראש על דעת האמריקאים, ולהשיג מן האמריקאים התחייבות מפורשת מראש לפתוח במשאומתן עם אש"ף אחרי פירסום מיסמך זה.

סרטאווי פתח במערכה דיפלומטית קדחתנית. הוא נפגש עם ברונניי קרייסקי באוסטריה, עם פקידים בכירים בארמון אליזה בפאריס ועם משרד-החוץ בלונדון, וכן עם שילטונות השוק המשותף בכריסל. אך עיקר המאמץ היה מכוון, כמובן, לעבר וושינגטון.

הוא לא יכול היה לטוס בעצמו לוושינגטון, מפני שהאמריקאים סירבו לתת אשרת-כניסה לראש מחנה השלום הפלסטיני. (לעומת זאת נתנו בלי כל בעיות אשרות-כניסה לנציגים של אירגוני-הסיוע הפלסטיניים הקיצוניים.)

בהתייעצות עם ערפאת החליט סרטאווי לגייס לצורך הפעולה את נשיא תוניסיה, חביב בורגיבה, שעזמו נפגש ב-21 באפריל 1982. זה אישר את היוזמה בהתלהבות. בסוף אפריל טס מוחמד מזאלי, ראש-ממשלת תוניסיה, לארצות הברית ונפגש שם עם ראשי משרד-החוץ. אלכסנדר הייג הסכים לתוכנית, שכללה שני עיקרים: סרטאווי יצהיר רשמית בשם אש"ף שהאירגון מוכן להכיר בישראל, וארצות הברית תודיע כל-יבכך התמלאה ההבטחה שנתן הנרי קיסינג'ר לישראל, שלא תנהל משאומתן עם

שריהוטן הייג ואריאל שרון האם הוא הלשינו?

חודש וחצי אחרי פרוץ מלחמת-לבנון פירסם העולם הזה (21.7.82) סקופ משלו, ובו סיפור דומה מאוד. לפי סיפור זה, קיבל סרטאווי בינואר 1982 אורן ירוק מצד יאסר ערפאת, כדי לפתוח במגעים בינלאומיים להשגת